

Błażej Łyszczarz

Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
Collegium Medicum, Wydział Nauk o Zdrowiu

blazej@cm.umk.pl

Ewelina Nojszewska

Szkoła Główna Handlowa w Warszawie
Kolegium Zarządzania i Finansów

enojsz@sgh.waw.pl

DYNAMIKA GOSPODARKI I WYPADKOWOŚĆ W PRACY W POLSCE - ANALIZA SEKTOROWA DLA LAT 2005-2013

1. Opis badanego problemu

W okresie ostatnich dziesięciu lat średnia liczba wypadków w pracy w Polsce przekraczała 90 tysięcy rocznie, co oznacza, że zdarzenia takiego doświadczał 1 na 55 pracowników. Powszechność wypadków przy pracy sprawia, że są one zjawiskiem mającym znaczne konsekwencje nie tylko zdrowotne, lecz również ekonomiczne. Szacunki Międzynarodowej Organizacji Pracy wskazują, że koszty wypadków w krajach uprzemysłowionych wynoszą nawet 4% PKB. Średni koszty jednego wypadku ponoszone przez przedsiębiorstwa w Polsce oszacowano na 33.610 zł, natomiast koszty dla gospodarstw domowych sięgały od kilkuset do niemal 4 tysięcy złotych w zależności od długości trwania absencji.

2. Koncepcja badania

W obliczu istotnego znaczenia ekonomicznego i zdrowotnego wypadków przy pracy celowym wydaje się rozpoznanie czynników determinujących częstość ich występowania. W niniejszym opracowaniu podjęta została próba zbadania zależności między sytuacją gospodarczą w województwach Polski a częstością występowania wypadków przy pracy. W piśmiennictwie poruszającym zależności między koniunkturą

gospodarczą a bezpieczeństwem pracy wskazuje się, że faza ożywienia gospodarczego wiąże się z większą wypadkowością, co wynika z zatrudnienia większej liczby nowych, niedoświadczonych pracowników, którzy w większym stopniu narażeni są na ryzyko wypadku. W badaniu zbudowano odrębne modele dla grup sekcji PKD 2007 w celu zidentyfikowania różnic we wpływie koniunktury na wypadkowość w zależności od sektora gospodarki.

3. Konstrukcja modelu

Miernikiem wypadkowości jest liczba poszkodowanych w wypadkach w pracy na 1 tysiąc pracujących w podziale na sekcje PKD 2007 w województwach Polski.

Zmienną objaśniającą są - stosowane alternatywnie - wskaźniki ekonomiczne ilustrujące koniunkturę gospodarczą:

- realny PKB *per capita*,
- stopa bezrobocia,
- realne średnie wynagrodzenie,
- realne średnie wynagrodzenie wg sekcji PKD,
- powierzchnia użytkowa mieszkań oddanych do użytku *per capita*.

4. Zakres przestrzenny i czasowy: województwa Polski, lata 2005-2013.

5. Źródło danych: GUS, *Bank Danych Lokalnych*.

6. Metoda: regresja dla danych panelowych dla zmiennych wyrażonych w pierwszych różnicach z uwagi na niestacjonarność części zmiennych w poziomach.

7. Wstępne wyniki badania: Procykliczne kształtowanie wypadkowości w pracy zaobserwowano w przypadku części sektorów gospodarki, tj. rolnictwa (sekcja A), przetwórstwa przemysłowego, górnictwa, sektora energetycznego oraz gospodarki wodnej i odpadowej (sekcje B, C, D i E łącznie), budownictwa (sekcja F) i handlu (sekcja G), a także działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją (sekcja R). Antycykliczne trendy wypadkowości charakteryzowały natomiast opiekę zdrowotną i pomoc społeczną (sekcja Q). W przypadku pozostałych branż zależność między koniunkturą gospodarczą a wypadkowością okazała się nieistotna, bądź wyniki uzyskane przy zastosowaniu różnych wskaźników cechowała niestabilność.